

niških šolah in obenem navaja primere posameznih deklamacij, ki jih dopolnjuje z najrazličnejšimi opombami, komentarji in predstavitvami posameznih govornikov.⁹

Controversiae ali *kontroverze* so sodile v zvrst sodnega govora. Učenci so se v okviru vaje seznanili z izbranim zakonom in situacijo, v kateri je bil ta zakon prekršen. Nato so bodisi kot tožniki ali branilci morali interpretirati in uporabiti zakon v kontekstu pravil in strukture sodnega govora. (npr. Nekdo je hotel ubiti tirana; zasledoval ga je, ujel v zasebni hiši in ga v njej zažgal. Tiran je umrl in mož je dobil nagrado; lastnik hiše sedaj zahteva odškodnino za storjeno škodo).

Suasoriae ali (*od*)*svetovalni govori* so bili naslovljeni na posamezne zgodovinske ali mitološke osebe v namišljenih situacijah. Običajno so vsebovali kontroverzo o kakšnem etičnem vprašanju, kar je pomenilo, da je govorec moral predstaviti način ravnanja, ki je v danih okoliščinah pomenil najboljšo rešitev (npr. Ciceron razmišlja, ali naj zažge svoje spise, saj mu Antonij obljublja, da mu v tem primeru ne bo ničesar storil). Govori s takšno vsebino so učence vpeljevali v svet svetovalne zvrsti govornišva, medtem ko so jih na ravni posameznih retoričnih konceptov konkretno seznanjali zlasti z vlogo in pomenom *retoričnega ethosa* (tj. prikazovanja verodostojne podobe govorca) v kontekstu prepričevanja in utemeljevanja.

9 Poleg Senekovega dela sta se do danes ohranili tudi dve zbirki deklamacij (*Declamationes maiores* in *Declamationes minores*). Zbirki sta ohranjeni pod Kvintilijanovim imenom, a večina raziskovalcev danes meni, da veliki učitelj govornišva iz cesarske dobe ni njihov avtor.